

**PROGRAM REALIZACJI
WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU
DORADZTWA ZAWODOWEGO
W KATOLICKIEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. ŚW. JANA PAWŁA II W GDYNI
w roku szkolnym 2022/2023**

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59)
- Przepisy w prowadzący ustawę – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz.60)
- Rozporządzenie MEN z dnia 20 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325)

Opracował Maciej Meller

I. Cele ogólne programu doradztwa zawodowego w szkole podstawowej:

- Przygotowanie uczniów do podjęcia trafnej decyzji dotyczącej wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej.
- Wspieranie uczniów w wyborze dalszego kształcenia: wybór szkoły ponadpodstawowej, profilu klasy, zawodu i planowania kariery edukacyjno-zawodowej.
- Udzielanie informacji na temat dostępnych ścieżek edukacyjno-zawodowych w kraju i za granicą.
- Wspieranie nauczycieli we włączaniu treści z zakresu doradztwa zawodowego na swoich lekcjach przedmiotowych, prowadzeniu zajęć związanych z wyborem przez młodzież drogi edukacyjno-zawodowej.
- Prowadzenie warsztatów doradztwa zawodowego.
- Prowadzenie warsztatów, wykładów lub spotkań indywidualnych dla rodziców dotyczących zagadnienia, jak rozmawiać z dzieckiem o jego przyszłości edukacyjno-zawodowej.
- Informowanie rodziców o ofertach szkół ponadpodstawowych.

II. Działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I – III

W klasach I – III działania w zakresie doradztwa zawodowego realizowane są przez nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej, przy wsparciu szkolnego doradcy zawodowego, psychologa i pedagoga szkolnego.

Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów zgrupowane w czterech obszarach:

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe w obszarach:

1. POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania na forum;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. SWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach);
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIE PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI

EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji wczesnoszkolnej.

Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej (w ramach realizacji podstawy programowej);
- b. podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego i nauczycieli m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;
- c. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. Dzień Talentów, spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów).

W realizacji programu orientacji zawodowej zostanie włączone otoczenie społeczno-gospodarcze, w szczególności rodzice, przedstawiciele instytucji zajmujących się doradztwem zawodowym – zwłaszcza specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznych, centrów kształcenia praktycznego, a także ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne, przedstawiciele zakładów pracy i pracodawców oraz innych instytucji edukacyjnych oraz instytucji działających na rynku pracy.

Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Założone cele programu podlegają weryfikacji, a więc ocenie, w jakim stopniu zostały one zrealizowane dzięki podjętym działaniom. Odbywa się to poprzez:

- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć (odnoszące się zarówno do oceny przydatności samych sytuacji dydaktycznych, ale również umożliwiające ocenę przyswojenia poruszanych treści oraz ich przydatności);
- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć);
- prace artystyczne
- odgrywanie scenek
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców.

Należy zadbać o właściwą atmosferę i warunki sprzyjające otwartemu dzieleniu się przez uczniów wrażeniami i refleksjami na zakończenie zajęć.

III. Działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach IV - VI

W klasach IV – VI działania w zakresie doradztwa zawodowego realizowane są przez wychowawcę oraz nauczycieli przedmiotowych, przy wsparciu szkolnego doradcy zawodowego, psychologa i pedagoga szkolnego.

Cele szczegółowe programu

W obszarach 1 – 4 (jak wyżej, w klasach I – III):

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBOW – uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania/uzdolnienia na forum z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady dla poszczególnych grup, opisuje różne drogi dojścia do nich oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jej znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- 3.1 wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy (korzystając ze znanych mu przykładów) oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjnych i zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio, jak i pośrednio (otoczenie) z jego osobą.

V. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

a. podczas

- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;

b. podczas innych działań doradczych realizowanych w szkole (np. projekty edukacyjne) lub poza nią (np. spotkania z przedstawicielami zawodów, udział w wycieczkach zawodoznawczych w zakładach pracy).

W realizację programu orientacji zawodowej włączeni zostaną rodzice, przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (m.in. specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli), jednostki samorządu terytorialnego (organy prowadzące szkoły), placówki kształcenia praktycznego oraz otoczenie społeczno - gospodarcze szkół, przez które należy rozumieć pracodawców/przedsiębiorców, organizacje pracodawców, instytucje edukacyjne i instytucje działające na rynku pracy (np. powiatowy urząd pracy), uczelnie wyższe, specjalne strefy ekonomiczne itp.

Szczególną uwagę na tym etapie edukacyjnym należy zwrócić na współpracę z rodzicami w zakresie wspomagania ucznia w poznawaniu własnego potencjału i możliwości oraz kształtowania jego samodzielności i postawy proaktywnej. Osiągnięcie tego celu jest możliwe dzięki włączaniu rodziców w działania szkoły i angażowanie ich do różnych form działań doradczych, np. spotkań z rodzicem opowiadającym o danym zawodzie/ścieżce kariery zawodowej. Zaangażowanie w tego typu działania powinny dawać rodzicom możliwość wykorzystania własnych doświadczeń i kompetencji zawodowych oraz stwarzać okazję do osobistej satysfakcji.

III. Działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach VII - VIII

W klasach VII - VIII działania w zakresie doradztwa zawodowego realizowane są przez szkolnego doradcę zawodowego, przy wsparciu wychowawców, nauczycieli przedmiotowych, psychologa i pedagoga szkolnego.

Cele szczegółowe programu

Uczeń po 10 godzinach zajęć grupowych w ciągu II semestru roku szkolnego 2022/2023, zajęciach z wychowawcą i innymi nauczycielami, którzy włączali treści doradcze w swe lekcje i po spotkaniach indywidualnych z pedagogiem, psychologiem lub doradcą zawodowym powinien:

- Poznać i umieć nazwać swoje mocne strony, zainteresowania, umiejętności, zdolności i predyspozycje zawodowe.
- Posiadać wiedzę na temat różnych zawodów, zawodów przyszłości i możliwości kształcenia się w nich.
- Wiedzieć, co to jest rynek pracy i jak świadomie zaplanować swoją ścieżkę edukacyjno-zawodową.
- Znać zasady i zalety pracy zespołowej.

Nauczyciele:

- Potrafią rozpoznawać potrzeby i zasoby swoich uczniów.
- Dbają o rozwój mocnych stron, talentów, zainteresowań, zdolności oraz predyspozycji swoich uczniów.
- Są wsparciem dla rodziców w procesie doradczym, udzielając im informacji na temat: oferty edukacyjnej i dziecka. Jeśli zachodzi taka potrzeba, kierują do specjalistów.

Rodzice:

- Mają możliwość poznania mocnych stron swojego dziecka.
- Są poinformowani, gdzie można szukać pomocy dla swoich dzieci.
- Mają możliwość i zachętę ze strony całej szkolnej społeczności, aby angażować się w proces doradczy w ramach WSDZ.
- Mają możliwość otrzymania pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadpodstawowego oraz mogą uczestniczyć w warsztatach, wykładach lub spotkaniach indywidualnych na których znajdą wsparcie, w jaki sposób rozmawiać z dzieckiem o jego przyszłości edukacyjno-zawodowej.

III. Treści programowe wynikające z realizacji:

1. Kim jestem? Moje mocne strony, umiejętności i zdolności
 - Poczucie własnej wartości.
 - Analiza SWOT.
 - Moja ocena – realna czy nierealna.
 - Samoświadomość kluczem do podejmowania decyzji.

2. Kompetencje uniwersalne
 - Siła własnej woli.
 - Umiejętności komunikacyjne.
 - Asertywność.
 - Afiliacja.
 - Zarządzanie stresem

3. Świat zawodów
 - Zawody w moim najbliższym otoczeniu.
 - Zawody przyszłości.
 - Charakterystyka ciekawych zawodów.

4. Zainteresowania
 - Spędzanie wolnego czasu a hobby.

5. Osobowość zawodowa i predyspozycje zawodowe
 - Moje predyspozycje życiowe.
 - Moje aspiracje.
 - Moje wartości.
 - Ja na obecnym i przyszłym rynku pracy.

6. System edukacji
 - Ścieżki kształcenia.

7. Praca jako wartość
 - Współczesny rynek pracy.

- Co cenisz w pracy?
- Dlaczego warto pracować.
- Wynagrodzenie a moje podejście do pracy.

8. Zawody przyszłości

- Elastyczność zawodów i rynek pracy.
- Zawody deficytowe, „wymierające”, nowe.

IV. Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania:

Zrealizowanie postawionych w programie celów wymaga stosowania technik i narzędzi pozwalających uczniowi rozpoznać własny potencjał i zasoby sprzyjające, z dużym prawdopodobieństwem, wyborowi najodpowiedniejszej ścieżki zawodowej. W zakresie samopoznania wykorzystywane w programie będą:

- standaryzowane testy i kwestionariusze,
- ćwiczenia na rozpoznawanie przekonań,
- metody projekcyjne,
- metody plastyczne,
- gry i zabawy,
- ćwiczenia na określone typy uzdolnień,
- metody oparte na analizie filmów, biografii, cytatów,
- prace na metaforach,
- skale pomiarowe,
- techniki oparte na informacji zwrotnej.

V. Proponowany harmonogram zajęć w ramach doradztwa zawodowego w klasach VII

TEMAT	Proponowany termin realizacji	Liczba godzin
Poznaj siebie! Samoświadomość i samopoznanie.	Według planu zajęć	1
Moje mocne strony. Analiza SWOT		2
Zainteresowania, umiejętności, zdolności, predyspozycje.		2
Co to jest rynek pracy i kim jest pracodawca?		2
Zawody, zawody przyszłości, kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.		2
Planować czy zdać się na przypadek? W kontekście kariery edukacyjno-zawodowej.		1

VI. Proponowany harmonogram zajęć w ramach doradztwa zawodowego w klasach VIII

TEMAT	Proponowany termin realizacji	Liczba godzin
Moje słabe i mocne strony	Według planu zajęć	1
System kształcenia – szkoły ponadgimnazjalne		1
System kształcenia – studia wyższe, system boloński		2
Rynek pracy		1
Zawody prawnicze		1
Zawody ekonomiczne		1
Zawody medyczne		1
Studia politechniczne		1
Podstawy prawa pracy		1

Biorąc pod uwagę ewentualne ograniczenia wynikające ze stanu epidemii oraz możliwość przejścia szkoły na zdalne nauczanie, część zajęć przeprowadzonych być może w postaci filmów zamieszczanych na YouTube (zestaw takich filmów jest tam umieszczony i sprawdził się w zdalnym nauczaniu w poprzednich latach), oraz samodzielnie przez uczniów z wykorzystaniem stron i portali internetowych poświęconych doradztwu zawodowemu.

VII. Wskazane byłoby przeprowadzenie spotkania rodziców klas VII i VIII z doradcą zawodowym, którego tematem byłoby wspieranie dziecka w wyborze drogi dalszego kształcenia oraz w wyborze zawodu – możliwie w pierwszym semestrze roku szkolnego. Biorąc pod uwagę ewentualne

obostrzenia związane ze stanem epidemii, możliwe jest przygotowanie takiej prelekcji w formie prezentacji – filmu na portalu YouTube oraz stworzenie możliwości zdalnego odpowiadania przez doradcę zawodowego na pytania i wątpliwości rodziców.

VIII. Przywrócony w poprzednim roku szkolnym (po okresie ograniczeń związanych z pandemią) stały dyżur doradcy zawodowego cieszył się dużym zainteresowaniem i będzie kontynuowany w roku szkolnym 2022/23.

IX. Bieżąca kontrola i ocena funkcjonowania programu pozwala na określenie mocnych i słabych stron podjętych działań oraz stanowi punkt wyjścia do jego modyfikacji.